KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 21. december 1994

om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 og EØS-aftalens artikel 53

(IV/34.252 — Philips-Osram)

(Kun den nederlandske og den tyske udgave er autentisk)

(Tekst af betydning for EØS)

(94/986/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af traktatens artikel 85 og 86 [1], senest ændret ved akten vedrørende Spaniens og Portugals tiltrædelse, særlig artikel 2, 6 og 8,

under henvisning til den begæring om negativattest og anmeldelse med henblik på fritagelse, der blev indgivet den 3. marts 1992, jf. artikel 2 og 4 i forordning nr. 17,

under henvisning til den anmodning, parterne indgav den 15. februar 1994, om også at behandle deres begæring og anmeldelse efter artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,

under henvisning til det resumé af begæringen og anmeldelsen, der er offentliggjort [2] i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17, og artikel 3 i protokol nr. 21 til EØS-aftalen,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFREMSTILLING

A. Indledning

(1) Den 3. marts 1992 indgav Philips International BV og Osram GmbH (Osram) anmeldelse til Kommissionen angående en hensigtserklæring med henblik på indgåelse af en joint venture-aftale om produktion og salg af visse blyglasrør (og komponenter hertil) til glødelamper og lysstofrør. I joint venture-virksomheden agter moderselskaberne at samle og udbygge deres nuværende aktiviteter inden for blyglasrør i Europa, og det er meningen, at det skal levere blyglasrør til moderselskaberne og til uafhængige lampefabrikanter, som ikke selv har en tilstrækkelig stor produktion af blyglasrør.

(2) Joint venture-virksomheden skal placeres i Philips Lighting BV's nuværende fabriksanlæg i Lommel (Belgien). Fabrikkens nuværende tre ovne skal udelukkende anvendes til at procedure blyglasrør til lamper, og der skal desuden installeres nye samlebånd. Samtidig skal Philips' nuværende aktiviteter i Lommel inden for blyglasrør til tv-apparater og natronkalkglasrør overføres til andre Philips' fabrikker.

Fabrikken i Lommel har det fornødne udstyr til at afhjælpe de miljøproblemer, der er forbundet med fremstilling af blyglasrør (emission af bly, nitrogenoxid og antimon), idet den er udstyret med elektrostatiske filtre og kostbart, kompliceret udstyr til selektiv omdannelse af farlige gaskomponenter.

(3) Desuden har Osram lukket sine hidtidige fabrikker i Berlin, der var blevet forældede og ikke havde det ovenfor nævnte udstyr til begrænsning af forureningen.

(4) Moderselskaberne har for øjeblikket to andre joint ventures inden for belysningssektoren. Det ene — EMGO — der også er beliggende i Lommel, fremstiller pærer til glødelamper, og det andet, der ligger i Argentina, fremstiller glas. Det bemærkes, at EMGO har eksisteret i over 25 år.

B. Parterne

(5) *Philips Lighting Holding BV* (Philips) er holdingselskabet i Philips Lighting Group, der indgår i Philips-koncernen.

Philips Electronic NV, som er det overordnede moderselskab i Philips-koncernen, er et af verdens

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. C 22 af 26. 1. 1994, s. 4, og EFT nr. C 267 af 24. 9. 1994, s. 3.

største elektronikselskaber. Dets aktiviteter omfatter belysning, elektroniske forbrugervarer, elektroniske komponenter, kommunikationssystemer, halvledere, toiletartikler, systemer til sundhedssektoren og husholdningsapparater. Philips Electronic NV havde i 1991 en omsætning på i alt 57 mia. hfl., hvoraf belysningsartikler tegnede sig for 7,4 mia. hfl.

Philips har datterselskaber i alle EU-lande inden for produktion og/eller salg af belysningsartikler.

Med hensyn til blyglas producerer Philips for øjeblikket blyglasrør til lamper i fem fabrikker fordelt over hele verden. Lommel-fabrikken, som er den fabrik, der skal overføres til joint venture-virksomheden, er den eneste, der ligger i Europa, og er langt den største af Philips' blyglasfabrikker. Ifølge Philips er fabrikkerne uden for Europa (i USA, Colombia, Indien og Pakistan) af kapacitetsmæssige årsager udelukkende beregnet til at dække den lokale efterspørgsel.

(6) *Osram* er et helejet datterselskab af konglomeratet Siemens AG. Osram GmbH beskæftiger sig med udvikling fremstilling og salg af lamper samt komponenter og materialer hertil. I 1990/91 lå Osramgruppens samlede verdensomsætning på 2,971 mia. DM.

I februar 1993 købte Osram det amerikanske selskab GTE's lampeproducerende virksomhed, GTE Sylvania International, som blev døbt om til Osram Sylvania Inc. Overtagelsen omfattede ikke Sylvanias aktiviteter i Europa, som nu er samlet i et særskilt selskab, EDIL.

Osram har nedlagt alle sine blyglasrør-fabrikker i Berlin. Desuden solgte Osram i maj 1994 alle sine aktier i det britiske selskab, GB Glass Lighting, som var et joint venture mellem Osram og GE-Thorn Lighting, der producerer blyglasrør og elektriske pærer.

C. Markedet

Produktmarkedet

(7) Joint venture-virksomhedens produktmarked er det åbne marked for fremstilling og salg af blyglas til lysstofrør og glødelamper, dvs. det marked, hvor lampefabrikanter uden egen blyglasproduktion skaffer sig deres forsyninger. Blyglas er et mellemprodukt, som bruges til fremstilling af lamper. Det tegner sig typisk for blot 2 % af salgsprisen på lysstofrør og for 3 % af prisen på glødelamper. Blyglas anvendes også til andre formål, og det ser ud til, at det i det mindste i et vist omfang er teknologisk muligt at fremstille blyglas til brug i lamper i anlæg, der bruges til fremstilling af blyglas til katodestrålerør i tv-apparater. Det forekommer dog ikke at kunne betale sig, specielt ikke i betragtning af den målestok, produktionen måtte foregå i.

Det geografiske marked

(8) Ved afgrænsningen af det relevante geografiske marked må der tages hensyn til følgende faktorer [1]:

— Blyglas er et produkt, som det er let og billigt at transportere — i forhold til dets volumen har det en forholdsvis høj værdi, og transportomkostningerne repræsenterer typisk ikke mere end 2-3 % af den samlede kostpris. I modsætning til andre glastyper forringes kvaliteten af blyglas ikke med tiden, hvilket giver mulighed for at lægge det på lager.

— På efterspørgselssiden betyder det, at lampefabrikanterne er i stand til at udnytte eventuelle gunstige markedsvilkår i andre dele af verden med det resultat, at kontinuitet i leverancerne har mindre betydning, end det ellers kunne have været tilfældet, ligesom prisstigninger og udsving i de relevante valutakurser spiller en vigtig rolle. Deusden ligger de fleste lampefabrikanter inde med store stødpudelagre, dels fordi det ikke kræver særlig store investeringer, og dels for at rationalisere transporten mest muligt.

— På udbudssiden leverer både Philips (fra Lommel) og Osram (fra Berlin, indtil fabrikken blev lukket i september 1992) blyglas til uafhængige aftagere i EØS-området (og uden for EØS primært til kunder i Nordafrika og Asien). Det samme gælder for GB Glass (UK), Telux Spezialglas (D) og GE i USA. Sidstnævnte leverer blyglas til sine egne fabrikker og til andre aftagere i EØS fra USA og Ungarn (Tungsram). Blandt andre leverandører af blyglas til EØS må endelig nævnes Slovenské Zadovy Technickeho Skla (Slovakiet) og Toshiba (Japan). Desuden leverer Osram nu betydelige mængder blyglas til EØS-markedet via sit amerikanske datterselskab Osram Sylvania (hovedsagelig til GTE Sylvanias tidligere kunder og specielt til [. . .] [2]. Importen til det åbne marked i EØS

[1] Se nærmere herom under betragtning 9 og 10.

[2] [. . .]: En tom kantet parentes betyder, at der er tale om forretningshemmeligheder, som jf. artikel 21, stk. 2, i forordning nr. 17, er blevet slettet.

tegner sig for 28 % (1) af de uafhængige lampefabrikanters behov (heri ikke medregnet import fra Osram Sylvania (2)).

De europæiske lampefabrikanter, der ikke har adgang til egne forsyninger af blyglas, køber ikke alene det blyglas, de har brug for, fra de eksisterende udbydere i EØS (Philips, Telux og/eller GB Glass), men i stigende grad også fra udbydere i USA (specielt GE og også Osram Sylvania) og fra central- og østeuropæiske udbydere (som Slovenské Zadovy Technickeho Skla).

Da der ikke er væsentlige hindringer for handel med blyglas, og da transportomkostningerne er meget små, må det konkluderes, at det relevante geografiske marked mindst omfatter EU og EØS. Det er ikke nødvendigt at afgøre, om det relevante geografiske marked i realiteten er hele verden, da det ikke ændrer noget ved vurderingen, at man lægger det snævrere geografiske marked (dvs. EØS) til grund.

Markedets struktur

(9) Verdens samlede produktion af blyglas udgjorde i 1990 ca. 100 000 tons og har siden holdt sig stabil. Den europæiske produktion ligger på omkring 30 000 tons, svarende til en værdi af ca. 33 mio. ECU med de aktuelle markedspriser. Heraf tegnede Philips' produktion i Lommel sig for [...] tons, medens Osrams i Berlin tegnede sig for [...] tons. Tilsammen tegnede Philips og Osram sig altså for ca. 66 % af den europæiske produktion af blyglas. De andre store producenter i Europa er Tungsram i Ungarn, som tilhører GE-koncernen (3), og som i 1993 producerede [...] tons, GB Glass i Det Forenede Kongerige, som i 1993 producerede [...] tons, Telux Spezialglas i Tyskland, som i 1991 producerede [...] tons, og Slovenské Zadovy Technickeho Skla. Alle de nævnte producenter har ledig kapacitet.

(10) Bortset fra GB Glass, Telux og Slovenské Zadovy Technickeho Skla hører blyglasproducenterne også til de førende lampefabrikanter (det er tilfældet med Philips, Osram og GE/Tungsram). Det blyglas, disse fabrikanter producerer, bruges primært til egen lampeproduktion. Men eftersom blyglasovnene normalt er i drift i alle døgnets 24 timer, og der kun slukkes for dem i tilfælde af større vedligeholdelsesarbejder, er det i praksis stort set umuligt at undgå overproduktion. Denne overskydende produktion sælges sammen med produktionen fra de blyglasproducenter, der ikke er lampefabrikanter, på det åbne marked til de små og mellemstore fabrikanter af almindelige lamper eller speciallamper (4), som ikke selv producerer blyglas.

Størrelsen af det åbne marked er blevet anslået til ca. 4 500 tons om året inden for EØS. De største udbydere på dette marked er i den nævnte rækkefølge Philips, som afsætter ca. [...] tons om året til aftagere uden for koncernen i EØS (5), GB Glass, som i 1993 solgte [...] tons på det åbne marked (plus yderligere [...] tons til GE), GE/Tungsram med [...] tons i 1993, Telux Spezialglas GmbH med [...] tons om året siden 1991 og Slovenské Zadovy Technickeho Skla (Slovakiet) med [...] tons i 1992. Før 1993 optrådte det amerikanske selskab Sylvania også som udbyder af blyglas på det åbne marked i Europa med et salg på noget over 1 000 tons om året. Fra Osrams fabrik i Berlin blev der før 1992 solgt gennemsnitligt [...] tons om året på det åbne marked. Kun en mindre del heraf — reelt under [...] tons — blev dog aftaget af kunder inden for EØS (6). Ud over disse producenter (7) vil der i fremtiden også kunne blive tale om Krosno (8) (Polen) og Tesla (Tjekkiet).

(11) Brugen af bly giver anledning til alvorlige miljøproblemer, som nu løses ved, at man i fabrikkerne installerer dyre filtre og andet udstyr. Der er imidlertid et voksende pres på blyglasproducenterne, primært på grund af den skærpede miljølovgivning, for at udvikle nye typer blyfrie produkter, der kan erstatte blyglas. Et af formålene med joint ventureaftalen er netop at gennemføre forskning og udvikling på det område. Flere andre producenter af lamper og glas arbejder også hermed. Dette gælder i det mindste GE (USA), Corning Glass (USA), Owens Illinois (USA), Schott (USA), Asahi Glass Co. (Japan) og Nippon Electric Glass (Japan).

(12) Som tidligere nævnt, er blyglas et mellemprodukt, som anvendes til fremstilling af lamper. Markedet for glødelamper og lysstofrør er et mættet marked.

(1) Dette tal fremkommer ved en sammenlægning af leverancerne fra GE/Tungsram og Slovenské Zadovy Technickeho Skla, jf. betragtning 10.

(2) Osram Sylvanias maksimale produktionskapacitet ligger på [...] tons, hvoraf [...] tons aftages af Osram selv, [...] tons sælges til uafhængige aftagere, og den resterende del, ca. [...] tons holdes i reserve. I 1993 udgjorde importen til uafhængige aftagere inden for EØS ca. [...] tons.

(3) I USA producerer GE yderligere [...] tons og har derudover en reserve-produktionskapacitet på ca. [...] tons.

(4) De største af disse aftagere er ifølge Kommissionens undersøgelser EDIL (Schweiz), Lindner (Tyskland), Lumalampan (Sverige), File (Italien), Imperia (Italien), Falma (Schweiz), Alba (Tyskland), Guy Daric (Frankrig), Portalux (Tyskland) og VCH (Det Forenede Kongerige). De mængder, de aftager, svinger mellem godt 1 000 tons og en snes tons om året.

(5) Og godt [...] tons om året til kunder uden for EØS.

(6) Størstedelen gik til Algeriet og Tyrkiet.

(7) Kommissionen har også konstateret, at der importeres ganske små mængder blyglas fra Toshiba i Japan.

(8) Ifølge parterne leverer Krosno allerede til EØS. Dette har Kommissionen dog ikke kunnet få bekræftet.

Der er blevet indført nye kompakt-lysstofrør og halogenlamper som erstatning for de traditionelle lampetyper. Desuden importeres der i stigende omfang billige glødelamper fra Ungarn, Slovakiet, Kina og Indien samt visse andre lande (i mange tilfælde sælges disse lamper i store detailkæder under disses egne mærker). Som følge heraf er det ikke sandsynligt, at parternes egen efterspørgsel efter blyglas til deres lampeproduktion vil stige i større omfang i de kommende år. Desuden er efterspørgslen efter blyglas på det åbne marked, specielt fra de europæiske lampefabrikanter, ikke steget i de seneste par år, og der kan derfor ikke antages at være sandsynlighed for, at der vil kunne opstå en knaphed på disse produkter til skade for aftagerne på det åbne marked.

D. Den anmeldte hensigtserklæring

(13) Parterne har anmeldt en hensisgtserklæring, der indeholder de vigtigste retningslinjer for deres indbyrdes forhold og driften af joint venture-virksomheden. Disse principper har bindende virkning og vil blive iværksat umiddelbart efter Kommissionens godkendelse af det anmeldte joint venture. Kommissionens stillingtagen omfatter imidlertid alene det anmeldte joint venture.

(14) Hovedpunkterne i hensigtserklæringen er:

— Joint venture-aftalen skal i første omgang bestå i 30 år, med mulighed for forlængelse på ubestemt tid, med mindre den bringes til ophør forinden, hvilket kan ske efter skriftlig opsigelse fra hver af parterne med fem års varsel.

— Kapitalen i og kontrollen med joint venture-virksomheden deles ligeligt mellem aktionærerne. Større beslutninger kræver enstemmig vedtagelse.

— Bestyrelsen i joint venture-virksomheden skal bestå af fire medlemmer, hvoraf moderselskaberne hver især udpeger to. Den daglige ledelse skal varetages af to direktører udpeget af parterne.

— Philips og Osram skal købe mindst 80 % af de blyglasrør, de har brug for i Europa, af deres joint venture. Den del af joint venture-virksomhedens produktion, der overstiger denne mængde, afsættes på det åbne marked i Europa og andetsteds.

— I tilfælde af en mangelsituation skal joint venture-virksomheden give sine moderselskaber fortrinsret til at aftage blyglas svarende til deres respektive aftagerandel. I den forbindelse har parterne anført, at deres joint venture vil få en strukturel overkapacitet på 4 000 tons mere end Philips' og Osrams nuværende overkapacitet tilsammen.

— Det nye selskab vil sælge sine produkter til moderselskaberne til samme fakturapriser, inklusive transportomkostninger, fra fabrikken i Lommel til parternes forkellige lampefabrikker i Europa.

— Begge moderselskaber forpligter sig til at afstå fra at konkurrere med det nye joint venture i Europa med hensyn til produktion eller salg af produkter, der konkurrerer med blyglas.

— Det nye joint venture skal benytte Philips' teknologi. Til gengæld hefor skal det betale Philips en afgift baseret på nettosalget af blyglas.

E. Bemærkninger fra tredjemand

(15) Der indkom ingen bemærkninger fra tredjemand efter de to meddelelser, der blev offentliggjort jf. artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17 i relation til henholdsvis EF-traktatens artikel 85 og EØS-aftalens artikel 53.

II. RETLIG VURDERING

A. EF-traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1

1. *Joint venture-aftalen*

(16) Det anmeldte joint venture falder ind under EF-traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1. Osram GmbH har den nødvendige finansielle, tekniske og forskningsmæssige kapacitet til at bygge en ny fabrik til produktion af blyglas i EØS. Oprettelsen af joint venture-virksomheden medfører derfor i det mindste udelukkelse af potentiel konkurrence fra Osram GmbH som uafhængig producent af blyglas i EØS. Som følge heraf vil lampefabrikanterne, nanvlig de af dem, der ikke selv producerer blyglas, få indskrænket deres mulighed for frit at vælge leverandør blandt alternative blyglasudbydere med konkurrencedygtige priser. Disse konkurrencebegrænsende virkninger har særlig betydning, fordi der kun findes ganske få blyglasproducenter i EØS, og fordi moderselskaberne har en meget stor markedsandel på blyglasmarkedet.

(17) Kommissionen har søgt at klarlægge, om joint venture-virksomheden kan give parterne mulighed for at hindre de uafhængige fabrikanter i at få adgang til blyglasforsyninger. Den har konkluderet, at dette ikke er tilfældet, hovedsagelig på grund af den overkapacitet, der findes ikke blot i EØS, men også i andre dele af verden, bl.a. USA, produktets egenskaber, der gør det let at transportere, og de forholdsvis ubetydelige transportomkostninger samt den omstændighed, at der findes adskillige

andre faktiske og potentielle udbydere i og uden for EØS.

(18) Oprettelsen af joint venture-virksomheden vil også i et vist omfang smitte af på lampemarkedet, hvor parterne er langt de største udbydere af lamper i Europa med en markedsandel på to tredjedele og konkurrerer direkte med hinanden på alle markedssegmenter. Joint venture-virksomheden vil resultere i en begrænset standardisering af produktionsomkostningerne. Parterne vil få identiske enheds-produktionsomkostninger for blyglaskomponenter, som tegner sig for 2-3 % af omkostningerne ved at producere en lampe (glødelampe eller lysstofrør). Desuden fremstiller parterne allerede nu pærer til glødelamper (der repræsenterer ca. 7,5-8 % af omkostningerne ved en glødelampe) i fællesskab. Denne standardisering af omkostningerne forstærkes i et vist omfang af den puljeordning, parterne har indført for fragtomkostninger, hvor de samlede transportomkostninger pr. kg — som tegner sig for 2 % af kostprisen på blyglas [1] — deles ligeligt mellem parterne. Men eftersom blyglas tegner sig for en ubetydelig andel af de samlede omkostningerne ved at fremstille lamper, kan en sådan standardisering ikke betragtes som værende af tilstrækkelig stor betydning til, at der kan antages at være tale om konkurrencebegrænsning. Dette underbygges af, at der ikke er noget, der tyder på, at oprettelsen af dette joint venture vil få nogen større indvirkning på konkurrencen på lampemarkedet, hvor parterne fortsat konkurrerer direkte med hinanden. Der er heller ikke noget, der tyder på, at konkurrencen på lampemarkedet vil blive mindsket, i betragtning af det voksende pres, som import af lamper fra lande uden for EØS-området vil lægge på EØS-markedet, og ikke mindst i kraft af, at verdens største producent, GE, som omfatter Tungsram og Thorn, er direkte til stede på EØS-markedet med en markedsandel på ca. 20 %, sammen med EDIL (tidligere Sylvania Europe, nu en uafhængig virksomhed, der har erobret en betydelig markedsandel — ca. 10 % — på EØS-markedet) og et stort antal små og mellemstore producenter.

2. *Bestemmelserne i aftalen*

(19) Hensigtserklæringen indeholder flere bestemmelser, der også er konkurrencebegrænsende. Det gælder således:

a) konkurrenceforbuddet, der skal gælde i hele aftalens løbetid

b) moderselskabernes forpligtelse til at aftage størstedelen af det blyglas, de har brug for i Europa, fra deres joint venture

c) moderselskabernes fortrinsret til at købe blyglas i tilfælde af en mangelsituation (i forhold til deres respektive aftagerandel).

(20) Alle de under betragtning 19 omhandlede konkurrencebegrænsninger er accessoriske i forhold til joint venture-virksomhedens oprettelse og drift. De betragtes derfor som uløseligt knyttet til oprettelsen af det planlagte joint venture og vil derfor ikke blive vurderet særskilt efter EF-traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1.

— Konkurrenceforbuddet er en konkretisering af hvert af moderselskabernes varige, gensidige engagement i deres joint venture. Det gælder desuden kun for aktiviteter inden for Europa. Osram Sylvania Inc. er således ikke afskåret fra at levere til nye eller hidtidige kunder inden for EØS, og selskabet leverer faktisk til EØS.

— Moderselskabernes forpligtelse til at aftage størstedelen af det blyglas, de har brug for i Europa, fra deres joint venture sikrer en effektiv og økonomisk udnyttelse af joint venture-virksomhedens produktionskapacitet, hvilket er særlig vigtigt i betragtning af, at ovnene kører døgnet rundt. En sådan udnyttelse af joint venture-virksomhedens produktionskapacitet vil give fuld sikkerhed, hvad angår omkostninger, kvalitet og kontinuitet i blyglasleverancerne til joint venture-virksomhedens moderselskaber og andre kunder. Dertil kommer, at eftersom en større udnyttelse af produktionskapaciteten vil hjælpe med til at reducere produktionsomkostningerne pr. blyglasenhed, er den pågældende forpligtelse også i moderselskabernes interesse, da de vil få deres forsyninger på kostprisbasis.

— Selv om moderselskabernes fortrinsret til blyglasleverancer potentielt kunne virke konkurrencebegrænsende, hvis der i stedet for den nuværende overkapacitet inden for blyglas i EØS pludselig skulle opstå en mangelsituation, kan den accepteres som en accessorisk begrænsning, eftersom hensigten med oprettelsen af dette joint venture er, at det skal fungere som en intern produktionsenhed i EØS for de to moderselskaber, der har investeret i det. Enhver produktionsvirksomhed tilhørende en lampefabrikant vil fortrinsvis sælge til den lampefabrikant, den tilhører, og kun sælge den overskydende del af produktionen, som ikke aftages af moderselskabet, på det åbne marked. Som allerede nævnt kan overproduktion ikke undgås, fordi ovnene normalt er i drift døgnet rundt, hvilket indebærer, at produktionsomkostningerne bliver lavere, jo større en del af kapaciteten man udnytter. I den forbindelse vil den nye enhed få en større kapacitet end de to moderselskaber hidtil har haft tilsammen inden for EØS, og Philips og Osram har erklæret, at de fortsat vil være interesseret i, at deres joint

[1] Faktisk resulterer denne fragt-puljeordning i lidt større omkostninger for Philips og lidt lavere omkostninger for Osram, målt på grundlag af % tons/pris.

venture i størst muligt omfang leverer blyglas til andre end moderselskaberne. De har også udtalt, at joint venture-virksomheden i nødstilfælde (f.eks. hvis ovnene bryder sammen) vil honorere deres leveringsaftaler med moderselskaberne og andre aftagere uden forskel i forhold til deres andel af salget forud for nødsituationen.

(21) Accessoriske begrænsninger godkendes normalt kun i et begrænset tidsrum. I den foreliggende sag vil de imidlertid kunne godkendes som værende accessoriske i hele det tidsrum, for hvilket der ved denne beslutning indrømmes fritagelse for det anmeldte joint venture.

B. Påvirkning af samhandelen mellem medlemsstater og mellem medlemsstater og EFTA-lande

(22) Joint venture-aftalen vil mærkbart påvirke samhandelen med blyglas mellem medlemsstater og mellem medlemsstater og EFTA-lande, fordi den omfatter den fælles fremstilling af et produkt, som skal sælges overalt i EØS, og som er af stor betydning for uafhængige lampeproducenter.

C. Konklusion angående traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1.

(23) Det må konkluderes, at oprettelsen af dette joint venture falder ind under traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1. I betragtning af moderselskabernes stærke stilling på det relevante marked må det antages mærkbart at ville begrænse konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstater og mellem medlemsstater og EFTA-lande.

D. EF-traktatens artikel 85, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 3

(24) I det omfang, hvor den anmeldte hensigtserklæring fander ind under EF-traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, opfylder den betingelserne for fritagelse efter EF-traktatens artikel 85, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 3.

Forbedring af produktionen eller fordelingen

(25) Det anmeldte joint venture vil føre til en rationalisering af produktionen ved at gøre det muligt for Osram at lukke sine forældede fabrikker i Berlin og sætte Philips i stand til at flytte produktionen af visse andre produkter end blyglas fra Lommel til andre glasfabrikker i Philipskoncernen. Oprettelsen af dette joint venture vil resultere i en øget fleksibilitet med hensyn til produktmængder og -typer [1] og mindske risikoen for driftsafbrydelser, og det vil få en væsentligt større kapacitet, end moderselskaberne tilsammen havde på deres anlæg inden for EØS til produktion af blyglas før dette joint venture. Det anmeldte joint venture vil føre til en mindskelse af det samlede energiforbrug og give bedre muligheder for at gennemføre energibesparelser og miljøprojekter.

Parterne vil desuden koncentrere deres F&U-aktiviteter i Philips' laboratorier, hvilket vil give besparelser og stordriftsfordele og resultere i en effektivisering af bestræbelserne på at få udviklet blyfrie materialer.

(26) Parterne har fremlagt tal for de forventede årlige besparelser, der viser, at Philips vil spare [... mio.] hfl. ([... mio.] ECU) og Osram [... mio.] DM ([... mio.] ECU) inden for blyglas, medens Osram vil spare [...] DM ([... mio.] ECU) inden for F&U. Disse besparelser skyldes navnlig udvidet produktionsspillerum, rationalisering, reduktion af de faste omkostninger, fleksibel udnyttelse af ovnene, lavere energi- og miljøomkostninger samt deling af udgifterne til F&U inden for blyglasalternativer. Betydningen heraf fremgår helt klart, når man betænker, at markedsprisen på blyglas ligger på omkring 2,5 hfl. (1,16 ECU) pr. kg, og besparelserne vil således repræsentere tæt ved 1 800 tons blyglas om året til markedspris, hvilket svarer til ca. 10 % af parternes samlede årsproduktion før oprettelsen af det nye joint venture og til ca. 7 % af dettes maksimale produktionskapacitet (26 000 tons om året). Det er f.eks. langt mere end den mængde blyglas, den største uafhængige lampefabrikant inden for EØS har brug for om året.

Forbrugerne

(27) Mere miljøvenlige produktionsanlæg vil resultere i mindre luftforurening og dermed også både direkte og indirekte give forbrugerne fordele. Denne positive virkning vil blive væsentligt forstærket, hvis og når den forskning og udvikling, der skal gennemføres på området, resulterer i blyfrie materialer.

Desuden vil de omkostningsbesparelser, der opnås ved de ovennævnte forbedringer, også blive givet videre til forbrugerne i form af lavere lampepriser — lampepriserne har været støt faldende, bl.a. på grund af udviklingen af nye, mere moderne lampetyper og konkurrencen fra de central- og østeuropæiske lande.

[1] Joint venture-virksomheden vil blive udstyret med tre ovne og syv samlebånd, medens Philips for øjeblikket benytter en ovn og fire samlebånd til produktion af blyglas i Lommel, og Osram havde en ovn og to samlebånd i Berlin.

Konkurrencebegrænsningernes nødvendighed

(28) Det planlagte joint venture er nødvendigt for at opnå de fordele med hensyn til rationalisering, fleksibilitet, energi- og omkostningsbesparelser, koncentrationen af F&U-indsatsen og mindskelse af forureningen, som hensigtserklæringen vil føre til.

Et alterantiv til joint venture-aftalen ville for Osram have været at bygge en ny fabrik. Dette ville imidlertid have resulteret i en uforholdsmæssigt stor og risikofyldt investering, både for så vidt angår den tid, der ville gå, før den nye fabrik var driftsklar, og for så vidt angår beløbet, der ville være påkrævet, ikke blot til at bygge fabrikken men også til at installere det nødvendige udstyr for at overholde miljøkravene. I så henseende kan Philips' eksisterende fabrik blive indrettet meget hurtigere, og den har allerede miljøbeskyttelsesudstyret installeret.

Et andet alternativ for Osram ville have været at indgå en langsigtet leveringsaftale med Philips (og eventuelt andre leverandører). Osram har imidlertid udtrykkeligt erklæret ikke at være interesseret i en sådan aftale, fordi det ville have bragt Osram i et afhængighedsforhold. For Philips kunne en sådan aftale ikke have givet tilstrækkelig sikkerhed til, at Philips ville bekoste de investeringer, der nu gennemføres, ikke mindst i betragtning af markedets begrænsede størrelse og udviklingsstade. De forbedringer, joint venture-virksomheden vil føre til, ville således måske ikke være blevet opnået. Det er mest sandsynligt, at et sådant alternativ derfor ville have ført til, at aftagerne på det åbne marked fik adgang til mindre mængder blyglas, end det bliver tilfældet efter oprettelsen af det planlagte joint venture, hvis kapacitet helt klart bliver større end de to moderselskabers hidtidige kapacitet i EØS tilsammen.

Med hensyn til Osrams muligheder for at få sine forsyninger fra sine Sylvania-anlæg i USA, kan der blot henvises til, at Osram Sylvanias reservekapacitet i USA ikke er stor nok til at dække hele Osrams behov for blyglas i Europa.

Ingen udelukkelse af konkurrencen

(29) Hvad angår udbuddet af blyglas, har lampefabrikanter i Europa i almindelighed, og navnlig de uafhængige lampefabrikanter, der ikke har adgang til egne blyglasforsyninger, ingen vanskeligheder ved at skaffe sig byglaskomponenter fremstillet efter egne, præcise specifikationer, ikke blot fra de alternative leverandører, der faktisk findes i EF (som f.eks. GB Glass og Telux Spezialglas), men også fra faktiske og potentielle alternative leverandører fra lande uden for Europa. Som allerede nævnt, er der med den førstnævnte kategori tale om Tungsram og GE, Slovenské Zadovy Technickeho Skla, Toshiba og også Osram Sylvania, som ikke er afskåret fra at sælge til EF, og i den anden kategori drejer det sig om Krosno og Tesla. De har allesammen en betydelig uudnyttet produktionskapacitet.

Desuden har adskillige af nævnte uafhængige lampefabrikanter udtalt, at deres beslutninger om, hvor de vil købe deres blyglasforsyninger, hovedsagelig træffes på basis af omregningskurserne for de pågældende valutaer.

På baggrund heraf, og i betragtning af den overkapacitet der for øjeblikket findes på markedet for blyglas i såvel EF som i andre dele af verden, i hvert fald i USA, drager Kommissionen den konklusion, at det anmeldte joint venture ikke mærkbart vil begrænse den langsigtede forsyningskontinuitet, idet tredjeparter, specielt de lampefabrikanter, der ikke har adgang til egne blyglasforsyninger, fortsat vil råde over flere alternative forsyningskilder.

(30) Endelig skal bemærkes, at skulle joint venture-virksomheden få held med at udvikle blyfrie erstatningsprodukter, vil den omstændighed, at flere andre producenter af lamper og glas også er aktive på dette felt og endda har patenter på området, sikre, at der i fremtiden vil være flere forskellige forsyningskilder.

Konklusion

(31) Det må konkluderes, at det anmeldte joint venture opfylder alle de fire betingelser for individuel fritagelse efter EF-traktatens artikel 85, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 3.

E. Fritagelsens varighed

(32) I henhold til artikel 8 i forordning nr. 17 (og i henhold til protokol nr. 21 til EØS-aftalen for så vidt angår EØS-aftalens artikel 53, stk. 3) skal beslutninger om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, vedtages for et nærmere fastsat tidsrum. I henhold til nævnte forordnings artikel 6 kan beslutningen ikke have virkning fra et tidspunkt, der ligger forud for anmeldelsesdagen. I den foreliggende sag bør en beslutning vedrørende det joint venture, Philips og Osram opretter, gælde fra den dag, hvor en fuldstændig anmeldelse blev indgivet, dvs. fra den 3. marts 1992 til den 2. marts 2002. Dette vil give Kommissionen mulighed for at tage sagen op til fornyet overvejelse på et tidspunkt, hvor de fordele, joint venture-aftalen ventes at ville give, vil have haft tid til at slå igennem —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

I henhold til EF-traktatens artikel 85, stk. 3, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 3, erklæres bestemmelserne i EF-traktatens artikel 85, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, uanvendelige i tidsrummet fra den 3. marts 1992 til den 2. marts 2002 på det joint venture, Philips Lighting Holding BV og Osram GmbH opretter i henhold til den hensigtserklæring, der er anmeldt til Kommissionen af Philips International BV og Osram GmbH.

Artikel 2

Konkurrenceforbuddet, der er pålagt Philips Lighting Holding BV og Osram GmbH, disses forpligtes til at aftage størstedelen af det blyglas, de har brug for i Europa, fra deres joint venture og deres fortrinsret betragtes som værende accessoriske begrænsninger til oprettelsen af joint venture-virksomheden i det tidsrum, for hvilket der meddeles fritagelse i henhold til artikel 1.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til:

Philips Lighting Holding BV
c/o Philips International BV
Corporate Legal Department
Building VO-1
Groenewoudseweg 1
P. O. Box 218
NL-5600 MD Eindhoven

Osram GmbH
Rechtsabteilung
Wittelsbacherplatz 2
D-80333 München 2.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. december 1994.

På Kommissionens vegne
Karel VAN MIERT
Medlem af Kommissionen